

مفاهیم و فلسفه نظامی

مؤلف:

هنری ای. اکلس

مترجم:

حسن نواده توپچی

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۳

سرشناسه	: اکلس، هنری ای.
عنوان و نام پدیدآور	: Eccles, Henry E
مشخصات نشر	: مفاهیم و فلسفه نظامی / مؤلف هنری ای. اکلس؛ مترجم حسین نواده توپچی.
مشخصات ظاهری	: تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس ۱۴۰۳.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۳۰-۴۸-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: [۱۹۶۵] Military concepts and philosophy.
موضوع	: علوم نظامی
	Military art and science
شناسه افزوده	: نواده توپچی، حسین، ۱۳۳۸ - ، مترجم
شناسه افزوده	: دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۸۱۹۲۳۶
اطلاعات رکورد	: فیبا
کتابشناسی	

عنوان: مفاهیم و فلسفه نظامی

مؤلف: هنری ای. اکلس

مترجم: حسین نواده توپچی

طراح جلد: علیرضا اکبرپور

صفحه آرای: امیرحسین رضائی

ناشر: دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۴۰۲ ص

نوبت چاپ: چاپ اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۴۲۰۰۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۷۰۴۸۶-۰۲۱، ۰۲۱-۶۶۴۱۴۱۹۱

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مترجم می‌باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

فهرست مطالب

۲۱	فصل اول: مقدمه
۲۲	تعارض و اختلاف
۲۴	جنبه‌های معاشناختی
۳۷	فصل دوم: مفاهیم بنیادی
۴۳	تاریخ و نظریه
۴۴	تخاصم
۴۵	راهبرد (استراتژی)
۴۶	لجستیک
۴۷	سازمان، فرماندهی و تصمیم
۴۸	مبارزه برای قدرت
۴۹	فصل سوم: مفاهیم نظریه و تاریخ
۵۰	اهمیت تاریخ
۵۷	اهمیت نظریه (تنوری)
۵۹	ماهیت نظریه‌ی جنگ
۶۱	فصل چهارم: قدرت، نیرو و تخصص انسانی
۶۲	اشکال قدرت و کاربرد آن
۶۶	عوامل وقار، خویشنداری و اخلاق
۷۰	مفهوم مخاصمه
۷۲	طیف مخاصمه

۲۶۸	 علت و معلول
۲۶۹	 عوامل ائتلاف
۲۷۱	 تاثیر اتوماسیون
۲۷۱	 پیشینه و تجربه
۲۷۵	فصل یازدهم: روابط نظامی-غیرنظامی و وحدت فرماندهی
۲۷۷	 مقابله با بحران و علائم آن
۲۸۷	 کنترل غیرنظامیان
۲۹۹	 لجستیک و مدیریت بازرگانی
۳۰۹	 سامانه‌های کنترل فرماندهی
۳۱۵	فصل دوازدهم: مفاهیم تابع و مکمل
۳۱۶	 اطلاعات هوشمند و ارتباطات
۳۲۸	 سامانه‌های تسلیحاتی
۳۳۶	 مفهوم رقابت
۳۴۰	 ارزش نظامی
۳۴۷	 ارتش مردمی
۳۵۵	فصل سیزدهم: کنترل و محدودیت تسلیحات
۳۶۰	 مفاهیم متناقض و متفاوت
۳۶۳	 مقاصد سیاسی
۳۶۴	 روانشناسی و فلسفه‌ی پایه
۳۶۸	 عوامل خاص سیاسی-نظامی

۳۶۹	 مفاهیم قدرت و نیرو
۳۷۳	 ابزارهای درگیری
۳۷۶	 جنبه‌های اقتصادی
۳۷۸	 تحلیل راهبردی و منافع فردی [دولت‌ها]
۳۸۱	 استانداردهای جهانی زندگی
۳۸۳	 مسئولیت
۳۸۴	 منافع شخصی و حسن نیت
۳۸۶	 نظم و انضباط و تحول تدریجی
۳۸۷	 چالش‌های حرفه‌ای
۳۸۹	 فصل چهاردهم: رهبری و روحیه
۳۹۲	 عوامل اثرگذار بر روحیه
۳۹۴	 روحیه‌ی رزمی
۳۹۹	 روحیه و گلوله برفی
۴۰۰	 کنترل غیرنظامی در مقابل غیرنظامی سازی

شناخت مفاهیم هر حوزه‌ای از دانش و علت وجودی آنها، از ضروریات اشراف، استنباط منطقی و کاربست دقیق آنهاست. رسیدن به این مقصد مستلزم پی بردن به مراد واضعان این الفاظ و زمان و مکان دقیق کاربرد این مفاهیم است. الفاظی چون استراتژی، تاکتیک، لجستیک، عملیات، تهدید، بازدارندگی و نظایر آنها صرفاً با توضیح لفظ و معادل آن برای اهل تخصص چندان کارساز نیست، بلکه مفهوم در دل آن لفظ مستتر است و درک آن، اهل تخصص را از سایر کاربران الفاظ، ممتاز می‌کند. این عرصه، قلمرو اندیشه و پیاده سازی آن در راستای دفاع و امنیت یک ملت، یا جامعه‌ی انسانی است. عرصه‌ای که مملو از ابهام و عدم قطعیت است و تصمیم در آن به سادگی تصویر ذهنی اشخاص غیر متخصص و با اطلاعات عمومی نیست. مفاهیم راهبردی بسیار فریبنده‌اند و به همین خاطر همگان را مشتاق به جستجو و اظهار نظر درباره‌ی چند و چون مسایل مربوط به صحنه‌های چالش برانگیز تحولات منطقه‌ای و جهانی، مخاصمات و بحران‌ها می‌کند. اما ادراک دقیق آنها و تصمیم‌گیری در این قبیل موارد که شاید اولین و آخرین تصمیم است، کاری نیست که هر مدعی بتواند از عهده‌ی آن بر آید. از این روی متفکران، سال‌ها پس از مطالعه و تدقیق در امور راهبردی و تجربیات گذشته به حداقل‌هایی در این حوزه‌ها دست یافته‌اند که برگرفته از علوم روز، اطلاعات هوشمند و نبوغ آنهاست.

ترجمه‌ی این کتاب به رغم گذشت زمان قابل ملاحظه‌ای از طبع آن، گوشه‌ای از فعالیت‌های برشمرده در بالا را به نمایش گذاشته است. هرچند این ادبیات متعلق به کشور عزیزم ایران نیست، اما در اصل، ادبیات رایج این حوزه از دانش در جهان است. از جانب دیگر توجه به این طرز اندیشه، خواننده را با نحوه‌ی نگرش متفکران نظامی و تفکر راهبردی دنیای غرب به ویژه در دو مقطع جنگ جهانی اول و دوم و بحران‌های مربوط در مقطع آغازین جنگ سرد، آشنا می‌سازد. سال ۱۹۶۳ که سال انتشار این کتاب است، مقطع زمانی است که امریکا علاوه بر موارد فوق، درگیر در جنگ ویتنام، بحران موشکی کوبا و ترور کندی و سرانجام بحران‌های برخاسته از ایجاد نظم جهانی پس

از جنگ دوم با رقابت دو قدرت در عرصه‌ی جهان است و مقطع چشم‌گیری برای مطالعات راهبردی وقایع قرن بیستم به شمار می‌آید.

این نوشتار، همزمان با تمرکز بر مفاهیم نظامی، نیم‌نگاهی هم به بخشی از تاریخ نظامی جوامع غربی دارد. نکات مربوط به نبردهای زمینی، بیشتر مربوط به جنگ داخلی آمریکا و برخی مربوط به جنگ جهانی دوم است، اما رویکرد اصلی کتاب مربوط به راهبردهای دریایی ایالات متحده است و می‌توان به شیوه‌ی تفکر و تجارب راهبردی قدرت دریایی از میان سطور، پی‌برد. هرچند با توجه به گذر زمان و توسعه‌ی فناوری‌های نظامی تغییرات عمده‌ای در درگیری‌های مسلحانه اتفاق افتاده است، اما نکات قابل تأملی از نظر اندیشه‌ی نظامی در این نوشته، مشهود است.

نگرش سیستمی به امور کشورداری و ارتباط منطقی نیروهای مسلح با دستگاه‌های سیاستگذار، اقتصاد و رسانه‌ها، از موضوعات مهم و قابل توجه است. در این نوشتار، فارغ از گرایش‌های صنفی و با اشراف به کلیه‌ی تخصص‌های مرتبط با امور راهبردی به نوع تفکر در این حوزه پرداخته شده است. جایگاه ویژه‌ی لجستیک در سطح کلان راهبرد دفاعی و تلفیق آن با تاکتیک برای خلق عملیات در سلسله‌ی اندیشه و طرح‌ریزی راهبردی شایان توجه است. پرداختن به ویژگی‌های فرماندهی، ظرفیت و اعمال اراده بر اساس صداقت و ایجاد انگیزه در افراد و پرداختن به مفهوم کنترل، از نکات این مطالعه است.

در این کتاب توجه ویژه‌ای به علم سازمان و رفتار سازمانی شده است که در آن رهبران نظامی و فرماندهان، باید چگونه فضایی را ایجاد کنند تا مجموعه‌های آنها بتوانند در آن فضا زیسته و به کار خود ادامه دهند.

فارغ از هر گونه جانبداری، و بدون تعصب، نکات این کتاب نه تنها در امور دفاعی-نظامی، بلکه در سیاستگذاری کلان کشور هم دارای نکات قابل تأملی است. آنچه که در این کتاب توجه را به خود جلب می‌کند، این است که پس از جنگ جهانی دوم به این مهم توجه شده است که دفاع موضوعی

اشکال مختلفی وجود دارند. این مفاهیم، اساس تفکر، سیاستگذاری و تدوین راهبرد دفاعی را تشکیل می‌دهند.

آنچه که در این کتاب، بیش از هر مطلبی توجه را به خود جلب می‌کند، تسلط یک فرمانده ارشد به موضوعات علمی و کاربردی گوناگون مورد نیاز برای شناخت و تجزیه و تحلیل راهبردی است. دریاسالار اکلس این کتاب را در سال ۱۹۶۳ تدوین کرده است، بنابراین لازم به یادآوری است که گذر زمان زیاد از انتشار این کتاب، خواننده را به زعم سپری شدن زمان اعتبار محتوا، از مطالعه آن منصرف نکند، زیرا مطالب مطرح در آن به لحاظ وجود موضوعات تفکری در حوزه‌های سازماندهی، تصمیم، فرماندهی و روابط قوا، بسیار قابل توجه‌اند. ایالات متحده، کشوری دریایی است و راهبردهای دریایی ابزار و شیوه‌های دستیابی به اهداف و منافع امنیت ملی آن کشور محسوب می‌شود. اندیشه‌ی دریایی را قدرت و نفوذ آنهاست و این نحوه‌ی تفکر تا دهه‌ی ۱۹۷۰ غالب بوده است، ولی پس از آن تفکر راهبردی هوا-فضایی به همراه راهبرد دریایی، مجموعه‌ی پیچیده‌ای از رویکردها و اقدامات این کشور در عرصه‌ی جهانی را شکل داده است که نیازمند بحث جداگانه‌ای در مورد فلسفه و مفاهیم جدید نظامی است.

مقایسه‌ی دو فلسفه‌ی لیبرال و تمامیت خواه کمونیستی در مورد تأثیر آنها بر حق و تکلیف افراد جامعه برای تبیین و پیاده‌سازی مفاهیم راهبردی و نهایتاً کارکرد جوامع وابسته به این دو فلسفه در ایجاد انسجام و نظم اجتماعی از نکاتی است که نویسنده به آن پرداخته است.

مطالعه‌ی این کتاب به خواننده‌ی محترم، شناختی از لحاظ مبانی تفکر راهبردی، بین‌المللی و نحوه‌ی برخورد با مسایل جهانی امریکا را ارائه می‌کند که لازم است ضمن آشنایی با تأثیر این مفاهیم بر منافع حیاتی کشور و تحولات جهانی، در پی تنظیم سیاست‌ها و راهبردهای متناسب با وضعیت‌های مختلف بین‌المللی و نظام دفاعی کشور بکشیم.